

A tantárgy neve:	magyarul:	EU ismeretek						Kódja:	TTTBE0030	
	angolul:	European Union studies								
A képzés 1. féléve										
Felelős oktatási egység:		DE TTK, Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék								
Kötelező előtanulmány neve:								Kódja:		
Típus		Heti óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat		Labor				
Nappali	N	Heti	1	Heti	0	Heti	0	Kollokvium	1	magyar
Levelező		Féléves		Féléves		Féléves				
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Teperics Károly				beosztása:	egyetemi adjunktus	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók képet kapjanak a Közösség kialakulásának történetéről, intézményrendszerének működéséről, megismerjék a bővítési folyamatot és a legfontosabb együttműködési területeket. Szakpolitikák szintjén a mezőgazdaság, a regionális politika, a Gazdasági és Monetáris Unió és a Schengeni Övezet kérdései kerülnek előtérbe. Cél, hogy a leendő diplomások reális ismereteket szerezzenek az Európai Unió működéséről, a magyar uniós tagság nemzetközi háttéréről.</p>										
<p>Tanulás eredmények, kompetenciák: a hallgató</p> <p>Tudás:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Megismeri az európai integrációs folyamat fejlődését, az intézményi és döntéshozatali rendszert, a főbb közös politikák működését, az uniós tagság feltételeit és hatásait. - Ismeri az ötödik bővítés egyedi vonásait, a Koppenhágai Kritériumokat, azok sajátosságait, Kelet-Közép-Európa geopolitikai szerepét. - Ismeri az intézményrendszer kialakításakor alkalmazott elveket. Látja a klasszikus demokratikus hatalom megosztásra tett kísérletet és annak deficitjét is. Ismeri a Montánunióból átvett elemeket és a reformfolyamat lényegét is. - Ismeri közösségi politikák kialakításának szükségességét, történetét, a reformkísérleteket és a magyar csatlakozás sajátosságait. - Ismeri a migrációs folyamatokat kiváltó tényezőket. Ismeri a Közösség és a tagállamok kísérleteit a válság kezelésére. - Ismeri a Közösség jövőjére vonatkozó elképzeléseket, lehetséges forgatókönyveket. Látja a reformok szükségességét, ismeri a brit kilépési szándékot és mérlegelni tudja annak hatásait. - Anyanyelvén tisztában van a szakterület fogalomrendszerével és terminológiájával <p>Képesség:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Képes elemezni Magyarország EU-tagságának összefüggéseit, a tagság hatásait és az abból adódó feladatokat. - Képes az általános földrajzi diszciplínák alapvető összefüggéseit a közgazdaságtudomány, politológia, jogtudomány eredményeivel együtt kezelni. - Képes a témában szerzett tudását gyakorlati problémák megoldására alkalmazni. - Képes alapvető társadalomtudományi ismeretei alapján a rokon- és társtudományok térreleváns eredményeinek értelmezésére. - Képes megismert törvényszerűségek ismeretében gyakorlati problémák megoldására. - Ismeretei alapján rendelkezik a természettudományos alapokon nyugvó érvelés képességével. <p>Attitűd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Törekszik az Európai Unióhoz kapcsolódó elméletek, elvek minél teljesebb megismerésére és keresi a kapcsolatot az általa tapasztaltakkal. - A megszerzett ismeretei alkalmazásával törekszik a megfigyelhető társadalmi jelenségek minél alaposabb megismerésére, törvényszerűségeinek leírására, magyarázatára. - Nyitott a szakmai eszmecserére, a szakmai együttműködésre, törekszik arra, hogy feladatainak megoldása a munkatársak véleményének megismerésével, lehetőség szerint együttműködésben történjen. - Szándékában áll tudásának gyarapítása és tanulmányainak magasabb szinten történő folytatása. - Szemléletmódja révén nyitott a szélesebb szakmai együttműködésre. - Nyitott a természettudományos és nem természettudományos továbbképzés irányában. - Elkötelezett új kompetenciák elsajátítására és világméretű bővítésére. <p>Autonómia és felelősség:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az Európai Uniót érintő kérdésekben önállóan, források felhasználásával alkot álláspontot és hoz döntéseket. - Felelősséggel vállalja szakmája értékrendjét, feladatainak elvégzése során együttműködik más szakterület szakembereivel. - Elvégzett szakmai munkájáért felelősséget vállal. 										

- A természettudományos világnézetet szakmai megbeszélések, viták során felelősséggel vállalja.

A kurzus tartalma, témakörei

Az Integráció kialakulásának története. A szervezet bővülésének folyamata. Az ezredforduló utáni bővítés egyedi vonásai. Az intézményrendszer kialakításának előzményei, elvei. Mezőgazdaság-politika, regionális politika, Gazdasági és Monetáris Unió. Igazságügyi, belügyi együttműködések, kapcsolatok. Migráció és az Európai Unió, Az európai együttműködés jövőképe.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

A kurzus elméleti előadásokra épít. A hallgatók nagy száma miatt csak az előadásokon feltett kérdések kapcsán alakulhat ki interakció az oktatóval. Az előadásokon elhangzott ismeretek elsajátítását segíti, hogy az órákon használt diasorozat hallgatók rendelkezésére áll. Érdeklődő hallgatók egyéni konzultációt kérhetnek.

Értékelés

A hallgatók értékelése írásbeli dolgozattal zajlik.

Az osztályozás során alkalmazott sávok:

- 90% felett jeles
- 73%-89% - jó
- 60%-72% - közepes
- 50%-59% - elégséges
- 50% alatt elégtelen

Kötelező olvasmány:

- Blahó András (szerk.): Európai integrációs alapismeretek. AULA Kiadó. Budapest, 2007. Megtalálható a Központi

Ajánlott szakirodalom:

- Farkas B. – Várnay E. (2005):.- Bevezetés az Európai Unió tanulmányozásába JATEPRESS Kiadó, Szeged
- Bernek Á. – Kondorosi F. – Nemerkenyi A. – Szabó P. (2005): Az Európai Unió.- Cartographia Kiadó, Budapest
- Palánkai T. (2004): Az európai integráció gazdaságtana.- Aula Kiadó, Budapest
- Horváth Gy. (1998): Európai regionális politika.- Dialóg-Campus Kiadó, Pécs-Budapest
- Kengyel Ákos (szerk.): Az Európai Unió közös politikái. Akadémiai Kiadó. Budapest, 2010

Heti bontott tematika

1. hét	<p>Az Integráció kialakulásának története. Integráció elméleti kérdések, integrációs formák a világban. Az európai integrációs folyamat sajátosságai a II. világháborút megelőző időszakban. A II. világháború hatása az együttműködés történetére. Elődszervezetek, a Montánunió hatása az EGK kialakulására. Az Európai Unió kialakulásának lépései.</p> <hr/> <p>TE: Ismeri a Közösség létrejöttének történetét és az Európai Unió elődszervezeteit. Látja a kialakulás lépéseit és a jövőképre vonatkozó reális scenáriókat is.</p>
2. hét	<p>A szervezet bővülésének folyamata. Új tagok felvételének elvi lehetősége. Az 1973-as bővülést megelőző időszak eseményei. Bővítési lépések, elvek, okok, következmények. A döntéshozatali mechanizmus és a bővülés összefüggései.</p> <hr/> <p>TE: Ismeri a bővítések jogi és gyakorlati hátterét, a folyamat okait és következményeit. Felismeri a döntéshozatali mechanizmus problémái és a bővítési folyamat közötti kapcsolatokat.</p>
3. hét	<p>Az ezredforduló utáni bővítés egyedi vonásai. Kelet-Közép-Európa átalakulásának folyamata, felvételük egyedi vonásai. Koppenhágai kritériumok, előcsatlakozási források, elhúzódó tárgyalási folyamat. Brexit.</p> <hr/> <p>TE: Ismeri az ötödik bővítés egyedi vonásait, a Koppenhágai Kritériumokat, azok sajátosságait. Látja az elhúzódó tárgyalási folyamatot és annak hatásait. Ismeri a Kelet-Közép-Európa geopolitikai szerepét. Ismeri a Brexit népszavazás eredményeit.</p>
4. hét	<p>Az intézményrendszer kialakításának előzményei, elvei. A Montánunió intézményrendszerének átvétele. A legfontosabb intézmények feladatai, működésük rendszere, demokratikus deficit. Az intézmények reformálásának folyamata, az Alkotmányos szerződés elképzelései. Döntéshozatal az EU-ban.</p> <hr/> <p>TE: Ismeri az intézményrendszer kialakításakor alkalmazott elveket. Látja a klasszikus de-</p>

	<p>mokratikus hatalommegosztásra tett kísérletet és annak deficitjét is. Ismeri a Montánunióból átvett elemeket és a reformfolyamat lényegét is.</p>
5. hét	<p>Mezőgazdaság-politika. A CAP kialakulásának története. A támogatások legfontosabb eszközei és forrásai. Horizontális hatályú intézkedések. A közös agrárpolitika jelenlegi helyzete és várható jövője. Reformkísérletek az agráriumban. Magyarország bekapcsolódása a közös agrárpolitikába. A tenger halállományának felosztása.</p> <hr/> <p>TE: Ismeri a mezőgazdaság-politika kialakításának szükségességét, történetét és a túlfínanszírozás jelenségét is. Ismeri a reformkísérleteket és a magyar agrár-csatlakozás sajátosságait.</p>
6. hét	<p>Regionális politika az Unióban. A regionális politika kialakításának története. Regionalizmus – regionalizáció az uniós tagállamokban. A regionális politika általános jellemzői. NUTS rendszer. Regionális egyenlőtlenségek a Közösségben. Pénzügyi alapok, fő célkitűzések. A regionális politikai döntések gyakorlata. Magyarország és a regionális politika.</p> <hr/> <p>TE: Ismeri a regionális politika létrejöttének körülményeit, céljait. Látja a regionalizmus és a regionalizáció közötti különbséget. Ismeri a NUTS rendszert és annak magyarországi egységeit. Ismeri a regionális politika Magyarországra gyakorolt hatásait.</p>
7. hét	<p>Gazdasági és Monetáris Unió. Az európai monetáris együttműködés története. Az ECU. A Maastrichti Szerződés szerepe a pénzügyi együttműködésben. A monetáris Unió kiépítésének szakaszai. Konvergencia kritériumok. Az euro és a valutapiac. Magyarország és a Monetáris Unió.</p> <hr/> <p>TE: Ismeri a Gazdasági és Monetáris Unió létrejöttének céljait, szerepét az együttműködésben. Ismeri a maastrichti konvergencia-kritériumokat és Magyarország kapcsolódó makrogazdasági mutatóit.</p>
8. hét	<p>Igazságügyi együttműködés a Közösségben. Az Európai Unió sajátos jogrendje. Elsődleges jogforrások szerepe a Közösségben. A közösségi jog érvényesülése. Intézmények az igazságügyi együttműködés szolgálatában.</p> <hr/> <p>TE: Ismeri a Közösség igazságügyi együttműködését, az Unió jogrendjének sajátosságait, a közösségi jog érvényesülésének hatályát. Látja az elsődleges jogforrások szerepét és az igazságügyi háttér-intézmények működési elveit.</p>
9. hét	<p>A belügyi együttműködések története. A Schengeni Egyezmény. Az államhatár átlépéséhez kapcsolódó szabályok. A határforgalom ellenőrzése. Államhatárok közötti ellenőrzések, migrációs politika.</p> <hr/> <p>TE: Ismeri a Schengeni Egyezmény lényegét és gyakorlati hatásait.</p>
10. hét	<p>Külkapcsolatok. A közös külkereskedelem politika alapelvei. Autonóm import és export szabályozás. A kereskedelem akadályozásának kérdései. Kapcsolatok: ACP, Globális mediterrán politika, társult státuszú országok.</p> <hr/> <p>TE: Ismeri a Közösség külkereskedelmének politikai elveit, a különböző intenzitású kereskedelmi kapcsolatok rendszerét. Ismer megkülönböztetett státuszú országokat.</p>
11. hét	<p>Közös költségvetés bevételi oldala. A Közösség költségvetésének összetevői és arányváltozásuk a közelmúltban. Az EK költségvetésének története. A költségvetés bevételi oldala: vámok, VAT, GNP forrás.</p> <hr/> <p>TE: Ismeri a költségvetés léptékét kialakításának történetét, elveit. Ismeri a bevételi oldal érdemi átalakulási folyamatát.</p>
12. hét	<p>Kiadások a közös kasszából: mezőgazdaság politika, strukturális alapok, külső segélyezés, kutatás-fejlesztés, előcsatlakozási támogatások, adminisztratív kiadások. Gazdasági jellemzők. Költségvetési eljárás</p> <hr/> <p>TE: Ismeri a költségvetés kiadási oldalának legjelentősebb összetevőit és az ehhez kapcsolódó problémákat. Árnyaltan látja a „finanszírozó országok”, „haszonélvező országok” dichotómiát.</p>
13. hét	<p>Migráció és az Európai Unió. A 2015-ös migrációs válság elméleti háttere és a gyakorlati következményei. Migrációs útvonalak és a mozgások történetisége. Természeti és társadalmi (politikai) okok a válság hátterében.</p> <hr/> <p>TE: Ismeri a migrációs folyamatokat kiváltó tényezőket. Ismeri a Közösség és a tagállamok kísérleteit a válság kezelésére.</p>
14. hét	<p>Az európai együttműködés jövőképe. Lehetséges fejlődési utak a Közösség jövőjében. Föderális Európa, vagy nemzetek Európája? Reformkényszer. Megoldási kísérletek. Brexit.</p> <hr/> <p>TE: Ismeri a Közösség jövőjére vonatkozó elképzeléseket, lehetséges forgatókönyveket. Látja</p>

	a reformok szükségességét, ismeri a brit kilépési szándékot és mérlegelni tudja annak hatásait.
--	---